

УДК 658:631.1

*Горлач А.С.,
викладач кафедри
Державних та місцевих фінансів,
Академія муніципального управління, м. Київ*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено пізнання сутності та значення побудови інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства. Обґрунтовано необхідність диференціації інтересів управлінців різних рівнів з подальшим їх врахуванням у загальній системі управління підприємством, з метою прийняття своєчасних та обґрунтованих рішень. Розроблено модель інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством.

В статье исследовано познание сущности и значение построения системы информационно-аналитического обеспечения управления деятельностью предприятия. Обоснованно необходимость дифференциации интересов управленцев разных уровней с последующим их учетом в общей системе управления предприятием, с целью принятия своевременных и обоснованных решений. Разработана модель информационно-аналитического обеспечения управления предприятием.

Cognition of essence and value of construction of the research and information providing of management activity of enterprise are investigational in the article. The necessity of differentiation of interests of managers of different levels is reasonable with their further taking into account in general control system by an enterprise, with the aim of acceptance of timely and reasonable decisions. The model of the research and information providing of management an enterprise is worked out.

Постановка проблеми. Враховуючі сучасні умови господарювання підприємств та зміни пріоритетів управління, цілком обґрунтовано є необхідність організації належного рівня інформаційно-аналітичного забезпечення, що дозволить ефективнішу реалізацію цілей діяльності. Світовий та вітчизняний досвід практичної діяльності суб'єктів господарювання, підтверджує визначальну роль процесу управління, який безпосередньо пов'язаний з прийняттям та виконанням управлінських рішень, гарантією для здійснення яких є якісна інформація. Збір, обробка, систематизація та узагальнення інформації за певними критеріями, подання її користувачам у необхідному вигляді є основними етапами формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства.

Проте на сьогодні існує проблема недостатнього інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Наявні розробки не регламентують та розкривають механізм формування інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту на рівні діяльності

господарюючого суб'єкта. Насамперед виникає необхідність організаційно-функціональної збалансованості та векторизації інформаційно-аналітичного забезпечення процесу управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам інформаційно-аналітичного забезпечення процесу управління присвячено праці вітчизняних вчених: В.Б. Авер'янова, І.О. Бланка, О.Д. Гудзинського, Г.Г. Кірейцева, В.К. Савчука, І.Б. Садовської та інших вчених, які складають його теоретико-методологічну основу. Водночас залишаються невирішеними та неврегульованими багато питань щодо формування інформаційно-аналітичних потоків діяльності суб'єкта господарювання на різних етапах управління.

Метою статті є дослідження та обґрунтування значення системи інформаційно-аналітичного забезпечення процесу управління діяльністю підприємства, з врахуванням цілей та задач різних рівнів управління його полівекторності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Саме поняття «забезпечення» розкриває безпосередню здатність забезпечувати та задовольняти (постачати щось у достатній кількості) або те, чим саме забезпечують (зокрема, матеріальні цінності, кошти) [1]. Управління за своєю суттю є послідовністю виконання функцій, тому сучасні дослідники, покладаючи пріоритет на виконання певної з них, виділяють його окремі ланки: інформаційно-аналітичне, обліково-аналітичне забезпечення тощо.

Інформація (від лат. *informatio* – роз'яснення, ознайомлення), означає відомості про предмети, явища та процеси світу, який нас оточує [2]. Залежно від галузі, предмету та об'єкту дослідження, під інформацією вчені розуміють: позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу; заперечення ентропії; передачу різноманітності; ймовірність вибору; повідомлення, відображення взаємостосунків між явищами [3]. Аналіз, як друга структурна складова інформаційно-аналітичного забезпечення управління, за своєю суттю означає розчленування предмету пізнання, абстрагування його окремих сторін [1]. Так, В.К. Савчук, зазначає, що саме аналіз дає можливість досліджувати суспільні явища, господарські процеси для накопичення знань та їх практичного застосування для цілей управління [4].

Сучасні умови трансформації функцій менеджменту актуалізують дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства, яке не лише відображає економічні явища і процеси, а й дає можливість аналітичного осмислення їх сутності та рівня впливу на ефективність прийняття управлінських рішень. С.М. Галузіна стверджує, що аналітична складова інформації має два основних значення:

1) як частина системи обліково-інформаційного забезпечення, яка відповідає вимогам аналітичності;

2) як вид економічної інформації, отриманої із облікової, в результаті дій функцій управління: аналіз і синтез [5].

Сучасні дослідники за основу формування інформаційних потоків беруть облікову функцію менеджменту. Але, погоджуючись з І.Б. Садовською та О.В. Мачулка, вважаємо, що облікова інформація, як основа для прийняття управлінських рішень, має певні недоліки:

- отримані дані є зведеними за певний період діяльності підприємства, що дає можливість діагностики показників лише за визначений проміжок часу;

- звітна інформація є фактичним результатом господарювання за вже завершений звітний період, що унеможливорює корегування та вплив на виконання господарських операцій;

- дані проведеного аналізу звітності є загальними, без конкретизації інформації (показників) за видами економічної діяльності [6].

Це дає підстави говорити про недостатній рівень інформаційного забезпечення на базі облікових даних для прийняття ефективних управлінських рішень в сучасних умовах господарювання, що обґрунтовує необхідність диференціації інформаційних потоків (за рівнями менеджменту, структурними підрозділами, видами діяльності) та підвищення значення їх аналітичної обробки. При цьому варто виділити основні принципи побудови системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства:

- система має враховувати галузеву структуру виробництва, наявність ресурсів, пріоритетні напрями розвитку регіону та країни в цілому;

- її слід будувати після розробки стратегічного плану управління, розробленого на основі завдань оперативного та тактичного характеру, орієнтованих на поточне виконання планів діяльності;

- інформаційно-аналітична система управління має враховувати зовнішні та внутрішні фактори впливу та запити різних користувачів інформації [5].

Важливо також зіставити між собою вимоги зовнішніх і внутрішніх користувачів інформації. Крім того, в інформаційно-аналітичній системі одна й та сама інформація, залежно від відображення або форми, не повинна двічі оброблятися, тому спочатку здійснюється попередній аналіз інформаційних потреб. Оскільки, всі рівні управління є діалектично взаємозалежними, то інформаційно-аналітичне забезпечення процесу управління передбачає постійний контроль виконання господарських операцій на підприємстві, з періодичним переглядом пріоритетів діяльності.

Отже, основою ефективної реалізації процесу управління діяльністю підприємства є інформаційно-аналітичне забезпечення, призначенням якого є надання користувачам всіх рівнів належної для прийняття

ефективних управлінських рішень інформації про організаційні, соціально-економічні та інституційні аспекти господарювання. Процес руху інформаційно-аналітичних потоків під час управління діяльністю підприємства можна представити наступним чином (рис. 1).

Рис. 1. Схема руху інформаційно-аналітичних потоків в процесі управління діяльністю підприємства

Запропонована схема руху потоків даних дозволить створити на підприємстві цілісну систему інформаційно-аналітичного забезпечення, орієнтовану на ефективне управління розвитком суб'єктом господарювання.

Інформаційно-аналітичне забезпечення управління підприємства можна визначити як комплекс заходів, засобів і методів, який забезпечує систему необхідною інформацією шляхом збору, реєстрації, передачі, зберігання, опрацювання і надання інформації для прийняття необхідних управлінських рішень. Ефективне функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення на підприємстві можна забезпечити шляхом створення в загальній організаційній структурі підприємства єдиного центра управління інформацією, який має слідкувати за формуванням цілісної системи аналітичного забезпечення та ефективним впливом використаної інформації на загальний результат діяльності підприємства.

Необхідність формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління виявляється на кожній з стадій прийняття рішень: попереднє вивчення господарських явищ і процесів, аналіз реального стану діяльності господарства, вибір варіантів господарських процесів, оцінка відповідності економічного аспекту в підготовлених варіантах рішень іншим аспектам управління, узагальнення або синтез результатів аналізу обґрунтування управлінських рішень і аналіз отриманих результатів [7]. Таким чином, впровадження системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління на підприємстві дозволить:

- поліпшити ефективність виробництва та результати діяльності підприємства на основі управління прибутком і витратами;
- раціонально розподіляти і використовувати наявні ресурси;
- оптимізувати витрати підприємства та дозволить швидко і достовірно визначати собівартість продукції;
- поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками;
- підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень.

Висновки. Отже, інформаційно-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємства є комплексом організаційно-функціональних засобів формування та обробки інформаційних потоків всіх підсистем менеджменту, орієнтований на ефективне використання потенціалу суб'єкта господарювання з одночасним отриманням соціально-економічних та інших вигід. Визначені принципи побудови системи інформаційно-аналітичного забезпечення, дають змогу діалектичного поєднання задач всіх рівнів управління на основі всебічного розкриття технологічних характеристик господарських процесів на підприємстві.

Використані джерела інформації:

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка: 70000 слов / С.И. Ожегов. - Под ред. Н.Ю. Шведовой. - 22-е изд., стер. - М.: Рус. яз., 1990. - 921с., с.424.
2. Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубігінського. - Х.: ВД «ШКОЛА». - 2006.-1008с., с. 309.
3. Черняк Ю. И. Информация и управление / Ю.И. Черняк. — М.: Наука, 1971.
4. Савчук В.К. Економічний аналіз діяльності підприємств і організацій АПК: Автореферат дис...д.е.н., / Український державний аграрний університет. - Київ, 1994. - 51с.
5. Галузіна С.М. Аспекты повышения роли учетно-аналитической информации в системе управления организацией: монография / С.М. Галузіна. - СПб.: Знание, 2006. - 392 с.
6. Садовська І.Б. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: Монографія / І. Б. Садовська, О. В. Мачулка. - Луцьк: ВНУ ім. Л. Українки, 2010. - 228 с.
7. Федоренко С.В. Розробка інформаційного забезпечення та інформаційні потоки промислового підприємства / С.В. Федоренко, Д.О. Правоторов // Економіка та держава. - 2006. - №11. - С.33-34.

УДК 330.101.541:330.33.01

*Дем'янчук Д.О.,
аспірант кафедри макроекономіки
і державного управління
ДВНЗ "Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана"*

**ФОНДИ СУВЕРЕННОГО ДОБРОБУТУ ЯК АНТИКРИЗОВИЙ
СТАБІЛІЗАТОР ЕКОНОМІКИ (СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ)**

У статті обґрунтовано об'єктивну необхідність створення стабілізаційних фондів (фондів суверенного добробуту) як антикризових стабілізаторів економіки в умовах сучасної глобальної циклічності і турбулентності. Автор досліджує світову практику створення накопичувальних фондів, аналізує досвід функціонування Стабілізаційного фонду в Україні, обґрунтовує потенційні можливості розвитку накопичувального фонду в Україні, але після проходження кризового періоду та переходу економіки країни у фазу пошвавлення та підйому.

В статті обґрунтована об'єктивна необхідність створення стабілізаційних фондів (фондів суверенного добробуту) як антикризових стабілізаторів економіки в умовах сучасної глобальної циклічності і турбулентності. Автор досліджує світову практику створення накопичувальних фондів, аналізує досвід функціонування Стабілізаційного фонду в Україні, обґрунтовує потенційні можливості розвитку накопичувального фонду в Україні, але після проходження кризового періоду та переходу економіки країни у фазу пошвавлення та підйому.